

ELAN

smučina

GLASILO DEL. SKUPNOSTI ELAN TOVARNE ŠPORTNEGA ORODJA BEGUNJE NA GORENJSKEM

Na zboru delavcev v Elanu

je govoril glavni direktor Dolfe Vojsk

O gospodarskem položaju v svetu, v Jugoslaviji in Elanu

Glavni direktor med govorom na zboru

Leto dni je tega, kar smo na takem zboru delavcev ocenjevali gospodarski položaj in Elan v njem. Naša ocena je bila, da bo v letu 1981 gospodarski položaj težak in da bo zahteval od nas izredne napore. Nismo se zmotili. Položaj je celo resnejši od naših predvidevanj.

Ko je v svojem govoru ocenil stanje v svetu, je tov. direktor poudaril, da je prepad med gospodarsko razvitimi in nerazvitimi državami vedno večji. To se kaže po narodnem dohodku na prebivalca, ki je v izrednem razkoraku. Pri tem so prizadete predvsem dežele v razvoju. Posledica takega razmerja sta velika nezaposlenost in velika inflacija še posebej v nerazvitih državah, z vsemi svojimi posledicami, z ekspanzijo cen, nazadovanjem investicij in trgovine. Tako se države zapirajo v svoj krog, vsaka hoče zaščititi svojo domačo industrijo in pospeševati izvoz.

Kreditna razmerja v svetu so strahovito zahtevna. Zadolžitve šibkih gospodarstev so z nepokritimi krediti ogromne in pri takem stanju prihaja do tragičnih notranjih razmejitev. Pri

tem so opazna velika valutna nihanja, dolar pa ta valutna razmerja diktira.

Tako splošno ocenjeno stanje v svetu vpliva na na-

cionalna gospodarstva, tako tudi na naše, jugoslovansko. Pri tem je odvisno, kako se kaka država obnaša v svojem notranjem

gospodarskem življenju, kar postane sestavni del mednarodnega gospodarskega življenja. Se pravi, vsi gospodarski problemi so vse bolj svetovni problemi. Tako stanje zadnjih nekaj let je bilo v prid razvitim državam, kjer se na eni strani koncentriira ogromno bogastvo, na drugi pa izredno siromaštvo, kar prinaša s seboj tudi politične posledice, ki jim niso kos niti v Organizaciji združenih narodov. Skupina 122 neuvrščenih držav se skuša tem pritiskom upreti s kupaj izdelanimi programi.

Njihov glas bodo »močne« morali upoštevati, sicer lahko pride do večjih katastrof.

O stanju v Jugoslaviji v tem okviru smo vsi dobro obveščeni preko sredstev javnega obveščanja. Tudi naše gospodarsko stanje je izredno težko, predvsem v tem, ker ne moremo zapreti uvoznih poti, izvoz pa je prešibak. To nesorazmerje prinaša nič koliko težav in slabša našo gospodarsko

Nadaljevanje na 2. strani

Na ogledu Elana je bilo blizu 500 ljudi

Že po tradiciji je vsako prvo delovno soboto v mesecu oktobru Elan odprt širši javnosti. Tako je bilo tudi letos.

Kljub mnogim obiskom preko celega leta, je ta dan najprimernejši za ogled, ker nudi obiskovalcem mnogo več možnosti kot sicer.

Tehniki in inženirji, strokovni kadri, vodijo skupine po celi tovarni, kar pri običajnih obiskih ni primer. Tem se pokaže le del proizvodnega ciklusa smučin in čolnov.

Obiskovalci so v glavnem iz vrst mladine, ki se zanima za šport, pa tudi starejših, ki se nikakor ne morejo načuditi tako hitremu razvoju Elana v teh 36 letih. Veliko pa je med njimi tudi svojcev naših zaposlenih delavcev, mož, žena, otrok in sorodnikov, ki želijo videti, v kakšnih delovnih pogojih njihovi domači delajo.

Med obiskovalci pa je tudi nekaj takih, ki se na proizvodnjo razumejo, zanimajo jih stroji, naprave in tehnologija dela, zaščitne in higienске naprave in drugo.

Tako ogled Elana nudi vsakemu nekaj. Za sam Elan pa je to tudi koristno. Če ni reklamnega značaja, pa je to velikega pomena pri spoznavanju proizvajalca in potrošnika. K. S.

Ogled proizvodnih obratov pod strokovnim vodstvom

Zbor delavcev v Elanu

Nadaljevanje s 1. strani
moč. Iz tega razloga velja preprež uvoza materialov, med njimi izdelkov široke potrošnje ter med temi tudi tistih, ki so pomembni za Elan kot npr. smučarskih vezi, očal, jader, naših smučič in Brnce in drugih. Problemi, s katerimi se v tej situaciji srečujemo so zelo, zelo veliki in nekateri praktično nerešljivi.

Če samo omenimo problem Brnce, nam bo tukaj na tržišču primanjkovalo smučič, tam pa se nam zaloge kopičijo in bomo imeli izgubo. Ker ne bomo imeli vezi, bo prodaja smučič v Jugoslaviji tudi občutno manjša, kar pomeni, da se bomo skupno kot Elan in TOZD smučič slabše odrezali. Na področju čolnov ni uvoza motorjev, tudi za devize jih nihče sam ne more kupiti, ker tudi prodaje iz konsignacije ni. Hitro smo se preusmerili, letos smo bili k sreči razprodani, zato planiramo za drugo leto popoln izpad motornih čolnov. Če pa ne bo jader, če ne bo motorjev, če ne bo tega in drugega, bomo imeli velike probleme.

Lansko leto je glavni direktor o tem govoril in opozoril na situacijo, ki ne bo tako enostavna. Dokler ima vsak posameznik dober osebni dohodek, se obnaša, kot da ga vse skupaj nič ne briga, vendar moramo že v letošnjem letu pričakovati, da bomo imeli dosti večje probleme, zlasti še z materialom. Za september smo dobili le 1/3 planiranih uvoznih pravic za materiale, predvsem za smučarijo. To moramo razdeliti, kakor vemo in znamo. Upamo, da septembra in verjetno tudi oktobra še ne bomo ustavljali proizvodnje, razen za kakšno malenkost. Če pa bo situacija taka tudi v bodoče, bodo zaloge vedno manjše in nam bodo začeli materiali primanjkovati. Tako ne bi smeli biti presenečeni, sitni, tečni, če bo treba delati v soboto ali nedeljo, medtem ko sredi tedna dela ne bo.

Opozoriti moramo, da so nam stroški v letošnjem letu strahovito porasli. Elan se ni mogel obraniti porasta stroškov, kot setega sleherni tudi doma ni mogel, razen določen del z varčevanjem. Nekaj se da privarčevati, vsega se ne da. Mi smo na tem področju naredili premalo. Ljudje se obnašamo tako, kakor da bi imeli že vsega dovolj. Stroški so strahovito porasli od lanskega leta na letos, od cene lesa do robnikov in drugo.

Osebni dohodki.

Lansko leto so brutto osebni dohodki v tem času

znašali eno milijardo in pol mesečno, letos zadnja dva meseca že 2 milijardi. vsak mesec moramo imeti 2 milijardi, zato da živimo. Ljudje se preveč kratkoročno obnašamo in mislimo dejansko samo na svojo plačo.

Celotni letošnji dohodek bo znesel približno 300 milijard S din. Na nek način moramo prodati za 200 milijard pod takimi ali drugačnimi pogoji. To ni tako enostavno. Prodaja pa nam iz vseh prej navedenih razlogov upada. Firme Kneissl ni več, s tem da bodo stare smučič vse predelali, Fischer ima še vedno probleme in vsi drugi tudi. Delnic tudi ni več. Mali proizvajalci so več ali manj vsi zaprli proizvodnjo. Elan je bil lansko leto še popolnoma razprodan. V letošnjem letu moramo reči, da v nekaterih tipih smučič ni več. Takšen bo razvoj še naprej, zato bomo imeli še hude probleme. Mi nismo popuščali v cenah. Konkurenti poceni prodajajo smučič, zato ima Elan dosti velike cenovne probleme. Mi bomo morali v prihodnjem letu z nekaterimi cenami popustiti, namesto da bi jih povečali.

Nismo sigurni, kako bomo material dobivali – gre za to in boriti se moramo za to, da bi mi zadnji ali pa najmanj ustavljali proizvodnjo. Ustavljali pa jo bomo, če bo stanje tako, kot kaže zdaj.

Podobno je tudi drugje, kupna moč pada in s tem moramo pričakovati, da bodo take artikle, kot so naši, ljudje manj kupovali. Prodaja smučič se je že lansko leto tudi v Jugoslaviji začela ustavljati. Podobno je tudi s čolni, medtem, ko letalsko proizvodnjo lahko prodamo že za 1983. leto. Za 1982. leto imamo praktično razprodano telovadno orodje.

Znano je, da je preprežena gradnja nekaterih objektov. To se bo z določenim zamikom, recimo enega, dveh let začelo poznati na področju telovadnega orodja. To pomeni, da ne moremo mirno spat, da nihče ne more hoditi v službo samo tistih 8 ur na dan. To velja ne le za delavce za strojem, ampak tudi za vse pripravljalne službe. Stanje v tovarni, razumevanje za delo in pa odnos do dela so slabši, kot so bili in so nezadovoljivi. Če bomo šli po tej poti, da sami o svoji usodi ne razmišljamo, se bomo čez tri, štiri leta dejansko upražali, kaj bomo še delali. Ta odnos mora biti drugačen. Lahko rečemo, da je stanje iz leta v leto slabše. Vsak se bori za pravice, imeti hoče več, hoče imeti tudi višji

osebni dohodek. Toda tisti, ki tako delajo, bodo morali povedati tudi, od kod. Nismo perspektive, če ljudje ne bodo tudi več in bolj mislili na tovarno. Tudi iz izkušenj vemo, da se da popoldan doma zaslužiti, nekateri pri nas popoldan odlično zaslužijo in popoldan tudi odlično delajo. Ampak kaj delajo popoldan, to je pa drugo vprašanje. Nihče se ne zaveda, da lahko popoldan samo zaradi tega »fuša«, ker je socialno zavarovan v delovni organizaciji. Zavedajte se, da smo vsi odvisni od popoldanskega dela, čeprav se da popoldan več zaslužiti. Ko bo v osnovni zaposlitvi začelo slabo iti, tudi dodatne zaposlitve ne bo, ker ne bo tistih, ki bi jo lahko plačevali. Na službo je treba misliti, predvsem pa morajo nanjo misliti tisti, ki morajo karkoli pripravljati, prodajo, proizvodnjo ali karkoli. Žal mi je tistih, ki jih glava boli in izgubljajo živce, da bi najraje vse pustili in šli, ker se z ljudmi ne da nič več narediti. Poglejte, kdaj se uredite, pogledajte, kdaj zaključite delo, pogledajte stalne pritožbe zaradi previsokih norm. Saj ste vsi zdravi, zreli ljudje, pa si dajte to

enkrat dopovedati. To je stanje, ki ne more dolgo trajati. Gre za delovni čas, ki bi ga morali drugače izkoristiti. Vsakodnevno premajhno delo nas tepe, prav tako pa odnos do materiala. Kaj boste rekli v opravičilo za vse to, ko bomo morali ugrajevati slabše materiale, če bomo hoteli sploh delati. Prodali bomo samo tisto, kar bomo naredili. Od tega bomo morali živeti. Predvsem pa s slabim delom ne bomo mogli slediti nobenemu povišanju življenjskih stroškov.

Zato mislim, da s tega sestanka, iz tega splošnega opozorila, ki ga bodo nato obravnavale posamezne delovne skupine, kot pristni in pošteni ljudje, pošteni državljani odgovorite, kam to pelje in ali ste pripravljeni drugače delati.

Naša slaba stran je delovna disciplina.

Druga stvar, o kateri nikoli ne govorimo, pa je naša kvaliteta. V smučariji so v letošnjem letu za 35.000 parov smučič v zastanku. Zakaj? Zaradi nas samih, zaradi vzroka, ki ga moramo priznati t.j. kvalitete. Vsakdo ima lahko pravice, če ima neke dolžnosti, če nekaj naredi, če ni

SKUPŠČINA
OBCINE CELJE
IZVRŠNI
SVET
PODELJUJE
ZLATO
PLAKETO
"ELAN" BEGUNJE
ZA IGRALA SISTEMA A
Celje, 3. IX. 1981
Predsednik

treba za njim stati, da bo nekaj naredil.

Za drugo leto mora vsak naš TOZD imeti pozitiven finančni rezultat. To se pravi, da moramo plan visoko postaviti, če hočemo, da bomo to preživeli. Če hočemo to narediti, moramo prodajo povečati in če hočemo prodajo povečati — moramo izpolniti vse pogoje, sicer ne bomo mogli zagotoviti tistega normalnega življenja, ki bi ga radi imeli.

Izvažamo premalo. Letos se nam je izvoz nekoliko ustavil zaradi svetovne situacije. Odločili smo se, da bomo več, samo polovico sredstev, ki jih bomo imeli na razpolago za investicije v resnici investirali, drugo polovico bomo dali v obratna sredstva, ker denarja za sproti manjka. Pri sredstvih skupne porabe pa smo se odločili, da bomo predlagali, da od sredstev, ki jih bomo imeli na razpolago za skupno porabo, 90 % namenimo za stanovanjske kredite oz. za stanovanja t.j. za reševanje stanovanjske problematike. Seveda s pogojem (to je le eden izmed pogojev), da pri stalnih cenah na posamezni proizvod prihranimo vsaj 0,5 % materiala. Letos bomo za materiale porabili nekaj čez 60 milijard sredstev. Ogromen izpad je pri smučeh II. vrste in zaradi drugih napak, ki jih povzročajo posamezniki.

Na zaključku naj rečem, da ni drugega izhoda, kot da bolje delamo. Ne samo za Elan, za celo Jugoslavijo. Postaviti se moramo na svoje noge in to se lahko samo z boljšim delom, pa ne samo delavcev za strojem, ampak nas vseh. Nič boljše

niso pripravljene pripravljene službe kot delavci na svojih delovnih mestih. Pri bližino tri četrtine svojih obveznosti izpolnjujemo. To je slabo, to je na daljši čas nevzdržno. Na delovnih skupinah se odločite, da bomo drugače delali, sicer bo prišlo do hudih posledic.

Kar se zaposlovanja tiče, sedaj sprejemamo ljudi samo za določen čas, izjemo pa kje še koga drugega — kolikor jih potrebujemo v zimski sezoni poleg stalno zaposlenih. Tega se bomo držali tudi v bodoče razen stalno zaposlenih. Predvidoma kakšnega večjega zaposlovanja ne bo, razen v vzdrževanju. Seveda dobre delavce iščemo in bodo še vedno dobili mesto.

Ce bi imeli več samozavesti in več samodiscipline, boljši odnos do dela, potem Elan ne bi smel imeti problemov, tudi kasneje ne. Mi imamo možnosti in te možnosti moramo izkoristiti, da bomo še naprej delali kot športna dvorana, s tem da iščemo tudi druge artikle. Upajmo, da nam bo na nekaterih področjih tudi uspelo v skladu z našo opremljenostjo, tako da bomo vsi še naprej lahko imeli dober kos kruha. Za Elan se ne more reči, da nam je standard v tem času kaj dosti padel. Dokler ne bo večjih razlik v osebnem dohodku, boljših delavcev ne moremo boljše nagraditi, slabših pa udariti. Dokler tega ne bo, tudi večje proizvodnje ne bo.

Naš osnovni kruh je v tej tovarni. Od tega je odvisna naša usoda in tudi usoda naših družin. Če hočemo naprej vsi dobro živeti, bomo v Elanu morali začeti drugače delati.

Za direktno izbiranje v javni telefonski promet so upravičene službe in individualna delovna mesta predvsem za razbremenitev posluževalcev z namenom razbremeniti posluževalce v naročniški telefonski centrali in za možnosti uspešnejšega interveniranja za nujne pozive.

Upravičenci direktnega izbiranja so predvsem službe s številnimi potrebami in stalnimi poslovnimi partnerji. Trenutnih upravičencev je 28, kar pa se bo uravnavalo v nadalje glede na stroške, ki v nobenem primeru vsled tega ukrepa ne smejo naraščati.

Da bi lahko urejali najnujnejše potrebe, predvsem privatnega pomena, s telefonskimi vezami v dopoldanskem, popoldanskem in nočnem času, smo se dogovorili s PTT v Kranju, da nam montira telefonsko govornico. Telefonska govornica je namenjena predvsem za potrebe delavcev ELAN, krajanov Begunj in za kupce, ki prihajajo v našo trgovino. Govornica nam bo dobro služila le, v

kolikor jo bomo koristno in pravilno uporabljali in je ne bomo poškodovali.

Za posluževanje v javni telefonski govornici ni potrebno imeti posebnih navodil. Potrebno je le, da imamo nekaj kovancev po 2.—5.— ali 10.— din. Delovanje je vidno prikazano na samem telefonskem aparatu. V kolikor pa se ne najdemo, pa poprosimo dežurnega gasilca, da nam bo pomagal.

Z zgoraj opisanimi posegi smo racionalizirali delovanje v telefonskem prometu za tovarno ELAN, istočasno pa doprinesli nekaj tudi za krajanov Begunj.

Vsi zaposleni smo dolžni racionalno uporabljati sredstva v telefonskem prometu, kakor tudi skrbeti za zmanjševanje stroškov telefonskega prometa. Podatek, da smo za mesec julij plačali 141.718,90 dinarjev telefonske naročnine, nas bo zanesljivo prepričal, da je predhodno napotilo potrebno spoštovati.

Vinko Selčan

O novi tovarniški ograji

Nova ograja in skladišče telovadnega orodja

V letu 1979 je ELAN odkupil med drugim tudi vse parcele na severni strani, ki so bile po veljavnem urbanističnem načrtu rezervirane za industrijsko cono.

Skupna površina teh parcel je bila 11.185 kv. m. Kot je iz posnetka razvidno, stoji na tem delu že novo zgrajeno skladišče športnih orodij. Ostali prostor pa z zunanjo ureditvijo, ki je še v teku, dobiva novo podobo.

Postavljena je nova tovarniška ograja, ki se ob cesti proti Begunjam nadaljuje v enaki izvedbi kot je bila obstoječa, le da je na zahtevo varnostnih organov višja. Na severni strani zemljišča je ograja odmaknjena od lokalne ceste oz. poti za 20 m proti jugu. Ta zamaknitev je po soglasju Komunalne interesne skupnosti potrebna za eventualno novo cesto proti osnovni šoli in za zeleni pas med naseljem in tovarno.

ELAN je s tako prestavljenim ograjo pridobil ca. 9.300

kvadratnih metrov koristne površine, ki je deloma že splanirana in bo, ko se bo čez zimo še naravno utrdila, prihodnje leto dokončno urejena.

Ta prostor je v bodoče predviden za skladišče lesa na prostem in za pripravo lesa, ki se bo postopoma preselila iz sedanjih prostorov.

Na sedanjem prostoru skladišča lesa pa bomo na ta način sprostili tako nujno potrebno lokacijo za gradnjo in širjenje obratov TOZD Športna orodja.

Tone Volčanšek

Javna telefonska govornica

Nenehno zvonjenje na pultu naročniške telefonske centrale, ki obremenjuje posluževalca telefonske centrale, tov. Vido in tov. Tončka, nam je narekovalo, da delo posluževalcev naročniške telefonske centrale racionaliziramo. Poleg zunanjih, v telefonski centrali dodatno še mi obremenjujemo posluževalca s svojimi željami in nestrpnostjo, kadar naročimo zunanje telefonske zveze. Večina naročil za zunanje telefonske zveze je službenega značaja, nekaj pa je tudi privatnih, saj je naše življenje tako, da ima vsak človek tudi privatne dolžnosti, pa naj so v svojo ali družbeno korist.

Analiza, s katero smo skušali racionalizirati delovanje telefonskega prometa, nam je narekovala naslednje ukrepe:

- javne telefonske zveze z novim telefonskim kablom iz Radovljice do Begunj
- upravičenost telefonskih naročnikov do direktnega izbiranja v javni telefonski promet

— javna telefonska govornica

Investicija s telefonskim kablom iz avtomatske telefonske centrale v Radovljico do naročnika, telefonske centrale v ELAN, je bila realizirana v mesecu avgustu. S to investicijo, v katero smo Elanovci investirali 50 %, so dobili krajanji Begunj tudi nekaj priključkov, z dograditvijo družbenega centra v Begunjah pa se bodo sprostile možnosti za pridobitev večjega števila telefonskih naročnikov v krajevni skupnosti Begunje. Za tovarno ELAN so se za sedaj z novimi petnajstimi vodi razbremenile zapore dohodnemu in odhodnemu telefonskemu prometu. Sprostile so se dovolj velike kapacitete za direktno izbiranje v javni telefonski promet upravičencev internih telefonskih uporabnikov. Z novimi telefonskimi linijami smo dobili poleg obstoječe klicne številke za ELAN — 75010 tudi 74671, ki bo tudi v novem telefonskem imeniku.

Dodelava prezračevanja v površinski obdelavi smuči

Delovni pogoji zaposlenih delavcev v površinski obdelavi smuči, zlasti še v lakirnicah, so bili vrsto let izredno problematični. S prostorsko razširitvijo ob rekonstrukciji proizvodnje smuči v letu 1979 so se le-ti še bistveno poslabšali. Vzrok za to je predvsem v prostorski razširitvi lakirnic in sušilnic, pri tem pa se obseg prezračevanja ni povečal. Vzporedno z izredno slabimi delovnimi pogoji je bila visoka koncentracija hlapov od lakov problematična tudi s stališča požarne varnosti. Zaradi navedenega so se že v času same rekonstrukcije leta 1979 pričele pripravke za dodelavo intenzivnega prezračevanja lakirnic in sušilnic proizvodnje smuči. Za reševanje celotne problematike je bil imenovan strokovni team, katerega naloga je bilo reševanje vseh aktivnosti, ki so se pojavile pri dodelavi prezračevanja in tehnologiji samega lakiranja smuči. Z ozirom na zahtevnost naloge, je bil že v samem začetku v akcijo vključen projektni biro TOZD KLIMA pri IMP - PROMONT iz Ljubljane.

Z ozirom na končni cilj je bila celotna akcija - dodelava prezračevanja - usmerjena predvsem v:

- zboljšanje delovnih pogojev;
- čim boljše izkoristiti do- ločeno energijo ogrevanja;
- zadovoljiti tehnološkim zahtevam lakiranja smuči.

Delovni pogoji zaposlenih delavcev so se z ozirom na koncentracijo hlapov zboljšali na zadovoljivo raven. Za potrditev tega bodo naknadno izdelane še meritve mikrokli- me. Dodatno je bilo v obeh lakirnicah in sušilnicah insta- liranega ca. 25000 kub. m odvoda nasičenega zraka in ravnno toliko dovoda svežega zraka. Iz izdelane analize je razvidno, da se na delovnih mestih (v vseh lakirnicah) zamenja nasičeni zrak s sve- žim ca. 15 krat v eni uri.

Za izkoristek vložene ener- gije imajo naprave za odvod

nasičenega zraka montirane rekoroperativne sekcije, v katerih ostaja preko 50 % odvedene toplote, katera se ponovno uporabi pri ogrevanju svežega zraka. Naslednja aktivnost s področja varčevanja energije je bilo znižanje stropa v sušilnici I. na ca. 2,7 m višine, kar pomeni za ca. 40 % m zmanjšanja prostora in s tem v zvezi zmanjšanje potrebnega ogrevanja. Navedeni postavitki nam po grobih ekonomskih izračunih v 5 letih povrneta stroške investicije pri stroških ogrevanja (izračun je izdelan na osnovi cen goriva v začetku letošnjega leta).

Za zagotovitev navedenih zahtev je bilo potrebno pridobiti ustrezne prostorske kapacitete. Te so bile pridobljene z adaptacijo obstoječe strojnice in dozidavo nove v sredini severnega dela hale B.

Poleg navedenega, so bila v sami površinski obdelavi opravljena še druga dela, z rezultati katerih pa nismo zadovoljni. Najbolj problematična je kvaliteta zamenjave vrat v površinski obdelavi.

Vrata so bila zamenjana s ciljem boljšega tesnenja proti vstopu zunanjega zraka in s tem vzporedno prahu v prostore površinske obdelave smuči. Konstrukcijski načrti so bili na osnovi tehnoloških zahtev izdelani v Elanu. Izdelava vrat pa je bila izdelana v kooperaciji (KOP Kranj). Z ozirom na problematiko, že teče akcija za dopolnitev konstrukcijske dokumentacije, na osnovi katere bo potrebna dodelava v TOZD Vzdrževa-

Rokovno je celotna akcija s predpripravami tekla med kolektivnim dopustom. Z ozirom na obseg del je bilo za realizacijo izredno malo razpoložljivega časa. Da se je celotni obseg del zaključil uspešno, gre velika zasluga strokovnim delavcem TOZD Vzdrževanje.

Po strokovni plati je celotna investicija znašala ca. 8.000.000. - din, kar znese z ozirom na program prekoračitev za ca. 35 %. Navedena prekoračitev se delno nanaša na povečan obseg del (priprava sanitarne vode, montaže požarnih naprav v sušilnici I.) delno pa na povečan obseg del pri montaži samega prezračevanja.

Po grobi analizi celotne akcije dodelave prezračevanja v površinski obdelavi smuči lahko zaključimo, da je celotna akcija kljub pomanjkljivostim uspela in da smo z doseženimi rezultati lahko zadovoljni.

Vinko Jerala

Posvet s predstavniki avstrijske koroške smučarske zveze

Člani kreditnega odbora SIS za ekonomske odnose s tujino ter predstavniki Narodne banke Slovenije in Ljubljanske banke

Sindikalni izobraževalni center v Šlandrovem domu

Radovljica, 4. septembra

Predsednik RS ZS Slovenije Vinko Hafner je v petek v prisotnosti številnih predstavnikov občinskih sindikalnih svetov, republiškega sindikalnega sveta, občine Radovljica ter novinarjev otvoril prenovljeni Šlandrov dom v Radovljici, ki bo odslej republiški izobraževalni sindikalni center. Izrazil je prepričanje, da je 32 milijonov dinarjev, kolikor je veljala investicija dobro naloženih. »Naj postane Šlandrov dom res dom sindikalnih delavcev, ne le privilegij sindikalnih funkcionarjev,« je poudaril Vinko Hafner. Za to smo odgovorni vsi prisotni in maloštevilni kolektiv, ki bo poskrbel za domače počutje udeležencev različnih oblik družbenopolitičnega usposabljanja.

»14. septembra začnemo z delom,« je na naše vprašanje odgovoril Zdravko Troha, direktor centra za družbenopolitično usposabljanje pri RS ZSS. »Dva meseca se bodo izo-

brazevali udeleženci 27. politične šole. Poleg te oblike bomo usposabljali delavce republiških odborov, svetov, občinska vodstva, za potrebe splošne ljudske obrambe, rekreacije in drugo. V okviru prostorskih možnosti, v domu so tri predavalnice ter 60 ležišč v 25 sobah, bodo dom lahko uporabljale tudi delovne organizacije, občinski sindikalni svet ter druge družbenopolitične organizacije, delavska univerza in drugi zainteresirani. Center je opremljen z modernimi avdiovizuelnimi sredstvi, šolsko televizijo, kar bo nedvomno dvignilo kvaliteto družbenopolitičnega usposabljanja.

V sindikalnem centru si bodo prizadevali za čimvečjo zasedenost kapacitet, saj želijo poslovati rentabilno, kar pomeni da mora biti v domu povprečno 40 do 60 udeležencev dnevno.

Majda Odar

UREDNIŠKI ODBOR: Dolhar Brane, Brejc Nuša, Knafelj Slavko, Kolman Barbara, Kos Marjan, Stare Anton, Urbanc Janez, Vrhunc Anton, odgovorni urednik Knafelj Slavko. Naša smučina šteje med proizvode 7. tč. I. odst. 36. člena Zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu, za katera se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. (Mnenje republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SR Slovenije, št. 421-7-72).

Vojska brezdelnežev

POSLOVNA POLITIKA
IX. NOV. 80

Ta ocena bo delovala neprijetno in za mnoga ušesa preostrogo: V inozemstvu predstavlja naše gospodarstvo cela vojska brezdelnežev.

S to ugotovitvijo bomo izvažali prav gotovo revolt. Prav to nam je na nek način tudi namen. Zdi se nam, da je zares prišel čas, da se o nekaterih pojavih govori skrajno odprto, pa če je treba tudi grobo. Zares se vse preveč srečujemo z velikimi težavami na mednarodnem tržišču in to s težavami, ki nam jih povzročajo naša zunanjetrgovinska mreža.

Da bi vznemirjenega bralca v začetku tega teksta vzpodbudili, da o tem problemu razmišlja, mu ponujamo nekoliko številčnih pokazateljev.

Do pred nekaj leti smo imeli 1.600 organizacij združenega dela registriranih za zunanjetrgovinski promet. Z novim zakonom o prometu blaga in uslug z inozemstvom, je na sodišču registriranih 1.188 organizacij za neposredno trgovino z drugimi državami. Tako smo dobili 350 klasičnih specializiranih organizacij za blagovno menjavo in 838 proizvodnih organizacij združenega dela s pravico, da uvažajo in izvažajo.

V skladu z zakonom o opravljanju gospodarskih dejavnosti v inozemstvu, je 210 od skupno 1.188 registriranih organizacij za uvoz in izvoz ter 15 bank — osnovalo na celem svetu 1.056 svojih enot in predstavništev.

Zakoni so bili dobri s ciljem, da usmerijo zunanjetrgovinski promet k večji efikasnosti in da, kar je prav tako važno, utrdijo samoupravne odnose v tej sferi gospodarjenja.

Pokrenjen je bil obsežen družbeni poseg transformacije družbenoekonomskih odnosov v inozemstvu. In da takoj povemo, mnogo je bilo storjenega, cela akcija pa se odvija še naprej. Toda o teh dobrih stvareh ne bo besed v tem zapisu, prihranili jih bomo za neko drugo ugodnejšo priložnost.

Nedavno je dnevni tisk pisal o izjavah Radoje Kontića člana IS in predsednika Koordinacijskega odbora IS za organizacije združenega dela, ki opravljajo posle zunanje trgovinskega prometa. Govoril je o zelo resnih pojavih v združenem delu, ki so dobili širše razsežnosti.

Združeno delo se čisto obnaša po starem načinu, ne da bi bistveno menjalo prejšnje stanje, ki nosi znatna obtežila

klasičnih karakteristik zunanje trgovine.

Zadnje čase se oživljajo določene ambicije posameznih organizacij združenega dela, da ustanovljajo čim več svojih poslovnih enot v inozemstvu. Nedvoumen je vtis, da v večini takih primerov samoupravni organi in organizacije Zveze komunistov v teh organizacijah združenega dela sploh ne delujejo na omejevanju teh primerov.

Sodeč po nekaterih izkušnjah, je celoten kontakt vpstavljen samo na nivoju predsednika poslovnega organa v državi s temi direktorji predstavništva v inozemstvu, medtem ko so ostali delovni ljudje popolnoma pasivni v odnosu na vse kar se dogaja, bodisi dobro ali slabo.

Radoje Kontić zaključuje: Drago je to odtujevanje pravic neposrednih samoupravljalcev.

Ni se težko strinjati s takim mišljenjem. Avtor tega teksta je imel priložnost, da je v tem letu spoznal mnoge naše gospodarske predstavnike v Avstriji, Poljski, Bolgariji, Turčiji in na bližnjem vzhodu. Nekateri bi lahko rekli: Kapo dol. Toda velika večina ni delala ničesar, sedela je, uživala in zapravljala denar, zbran na račun tujega dela. Da spet ne bi čitalcem izgledali kot nekdo, ki po nepotrebnem pretirava, se bomo poslužili pokazateljev, ki so javno objavljeni.

Imenovali smo Bolgarijo, državo, ki za nas predstavlja skromnejše tržišče. Kako torej poslujemo na takem »skromnejšem tržišču«. V Bolgariji imamo 26 predstavništev. Preteklega leta je Jugoslavija izvozila v to sosednjo državo vsega v vrednosti 84 milijonov dolarjev. To predstavlja v preseku po 3,2 milijona dolarjev na eno predstavništvo. Izdatki za vzdrževanje teh predstavništev pa so bili 35 tisoč dolarjev. Samo ena od njih je izvozila preteklega leta 20% od skupnega izvoza in je s štirimi predstavništvimi ustvarila 65% jugoslovanskega izvoza v Bolgarijo. To pomeni, da 21 poslovnih enot beleži vsega 35% izvoza, povprečno po 1,5 milijona dolarjev v enem letu. Torej vrednost uvoza in izvoza preko enega predstavništva znaša vsega sedem milijonov dolarjev.

Radoje Kontić to komentira: Ob največji tolerantnosti v Bolgariji, bi dobilo soglasje komaj pet predstavništev. V Poljski in Češkoslovaški je slična situacija. Predstavništva v teh državah ustvarjajo izvoza povprečno od okoli tri do

štiri milijonov dolarjev letno, toda nekatera ne beležijo niti 200 tisoč dolarjev. Poleg tega se veliko število predstavništev bavi izključno z uvozom.

Lahko še poslužimo drugega primera, da ne bi izgledalo, da na osnovi netipičnih primerov delamo vsebinske zaključke. Kot idealen primer je Zvezna republika Nemčija, s katero imamo poleg Sovjetske zveze in Italije najrazvitejšo blagovno menjavo. Takoj brez pretiravanja lahko rečemo, da smo tu svetovni rekorderji po številu predstavništev. Smo pred vsemi socialističnimi in kapitalističnimi evropskimi državami, za nami so ZDA. Mogoče bi se po številu predstavnikov z nami merila le Japonska, kjer pa bi vsaka druga primerjava med našo in Japonsko trgovino bila pogubna.

Naša trgovska mreža v ZRN stane 20% celokupnega jugoslovanskega izvoza na to tržišče. Eno delovno mesto stane letno 140.000 nemških mark, kjer zaposluje 1.500 delavcev. Vse skupaj to stane naše gospodarstvo okoli 300 milijard starih din letno, odnosno na štiri dinarje izvoženega blaga, odvajamo en dinar za te trgovce. Od 47 predstavništev in organizacij, ki se bavijo s trgovskim prometom, jih 19 sodeluje v skupnem izvozu z vsega 13%, povprečno samo po 1% letnega izvoza.

Dvanajst organizacij ustvarja celo večji uvoz v Jugoslavijo v odnosu na izvoz v ZRN. Slika je še bolj črna in hušja, če vemo da samo beograjski »GENEKS«

preko svojega podjetja »KOMBIK« izvozi dve tretjini skupne vrednosti našega izvoza v ZRN.

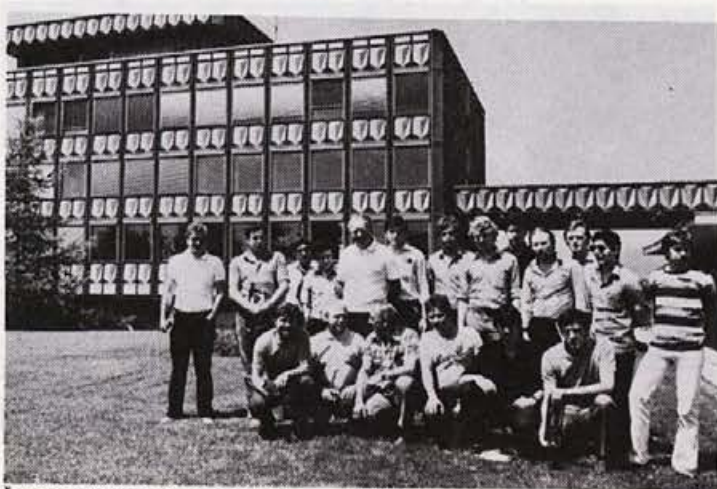
Kaj delajo ti ljudje, ki smo jih na začetku teksta imenovali »vojska brezdelnežev«. Kradejo bogu čas pri belem dnevu, to delajo. Nekateri so se potegnili v svoja stanovanja in zlagajo dolarje za »črne dni«, dokler jih končno ne odpošljejo domov. Drugi manj obzirni poskušajo odpreti privatne firme v inozemstvu ali pa se s prihranjenim kapitalom priključijo v že obstoječe.

Naši poslovni partnerji nam niso samo enkrat zamerili zaradi obnašanja nekaterih naših predstavnikov. Največkrat niso dovolj strokovni, drugič niso dovolj informirani, tretjič jih posel ni zanimal, v kolikor niso v njem videli lastne koristi.

Analizirajmo čisto trezno: naša zunanjetrgovinska mreža ni efikasna. In glomazna je tudi. In draga je in v glavnem je nekvalificirana. O morali poedincev, ki zastopajo socialistično Jugoslavijo v svetu, ne bi radi govorili.

In zato apeliramo v imenu tistih ki v inozemstvu dobro, strokovno in pošteno delajo, da se končno zastavi pot vojski brezdelnežev ki ne samo da slabo delajo, tudi žive na račun delovnih ljudi v tej državi.

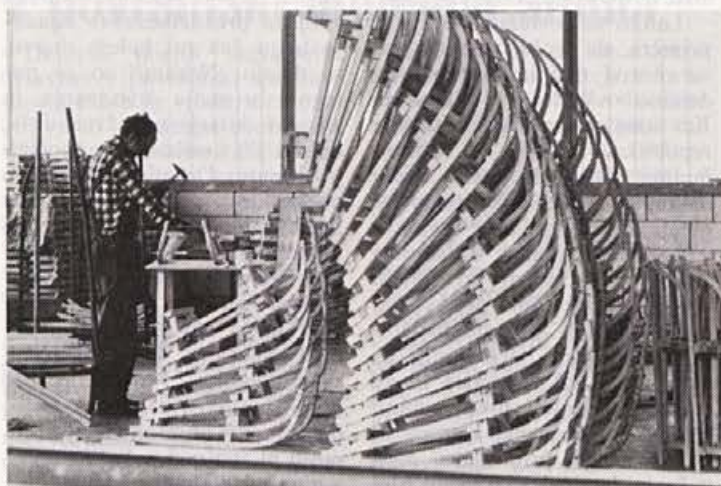
Imamo zakon, imamo samoupravne organe in med njimi zvezo komunistov. Če bi se le ti odločili da delujejo energično, potem se bo tudi ta armada razpršila in v inozemstvu bodo ostali ljudje ki so za nas nujni in neobhodno potrebni. (D. R.)

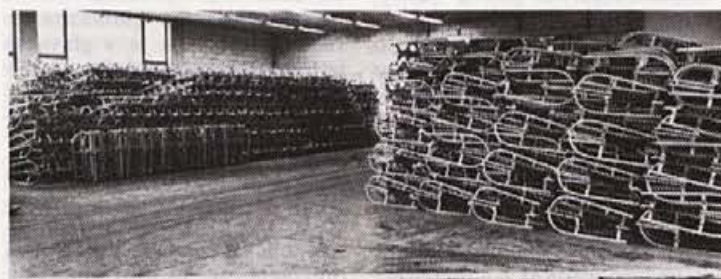
Studentje in pedagogi iz Rige — SSSR

TRGOVINA SA IX. MESIČNO 29. IX. 1981

Št.	Prilike in ime	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
1.	KUŠARICA	///	0	0	0	0	0	0	0	1											1 VII.	
2.	JUGALIA	1	///	0	0	1	0	0	1													3 V.
3.	BRAGAN	1	1	///	1	1	0	0	1													5 III.
4.	SLAŠTO V.	1	1	0	///	1	0	0	1													4 IV.
5.	BELEČ	1	0	0	0	///	1/2	0	1													2 1/2 VII.
6.	POČOVIĆI Z.	1	1	1	1	1/2	///	0	1													5 1/2 III.
7.	VINOČO	1	1	1	1	1	1	///	1													7 I.
8.	IZVIRAN V.	0	0	0	0	0	0	0	///													0 VIII.
9.										///												

Pavel Triplat dela na sestavi sank

Zgoraj: Sanke v skladišču pred odpremo
Spodaj: Pomične tribune, v ozadju sanke

Naši avtomehaniki strokovno in vestno opravljajo svoje delo

Izdelava smuči za otroške vozičke

Balkansko prvenstvo v smučanju na vodi

Organizatorji letošnjega Balkanskega prvenstva v smučanju na vodi so bili vodni smučarji iz Makedonije.

Ker se je tekmovanje odvijalo na Dojranskem jezeru, so jugoslovanski tekmovalci bili primorani opraviti daljšo pot kot tekmovalci ostalih dveh sosednjih držav – Grčije in Bolgarije.

Dojransko jezero leži na meji med Jugoslavijo in Grčijo, vzhodno od Gevgelije. Veliko je približno za tri Bohinjska jezera. Mediteranske države so ga izbrale kot trening center za zimske treninge. Klimatski pogoji so po meteoroloških podatkih za več let nazaj ugodni za smučanje na vodi že zgodaj spomladi.

Stari Dojran je turistični kraj z veliko hotelov in počitniških domov delovnih organizacij, ki so veliko bolj podobni hotelom kot pa sindikalnim domovom. Bili pa so ob koncu septembra že vsi zaprti in čakali naslednjih dveh mesecev letne sezone.

Pred Balkanskim prvenstvom bi moralo biti po programu še državno prvenstvo, ki pa je bilo izvedeno samostojno le delno, ker so veliki valovi onemogočali tekmoval-

ce. Pihal je zelo močan in mrzel severni veter, ki je marsikomu vzpodbudil dvom o primernosti izbire Dojranskega jezera za mediteranski trening center, za smučanje na vodi. V dneh, ko smo bili tam, je bil veliko bolj primeren za trening surfanja in jadrnanja.

Tekmovanje je bilo tudi slabo organizirano, kar tudi ne bo pripomoglo k afirmaciji Dojrana kot vodnosmučarskega centra.

Jugoslovanska ekipa je na tekmovanju ponovno potrdila primat, kot najboljša ekipa na Balkanu. K uspehu naše ekipe so velik delež prispevali tudi člani VSK ELAN, ki so v disciplinah skoki, slalom in figure osvojili eno srebrno in pet bronastih odličij – v kategorijah pionirji, člani in ženske.

Medalje so osvojili pionirji: Debeljak Lojze in Gašperšič Aleš, člani Pleško Mark in v ženski konkurenci Trelec Darja.

Ti tekmovalci so osvojili tudi največ odličij v tekmovanju za državno prvenstvo, ki je pokazalo, da je VSK ELAN še vedno med vodilnimi klubi v smučanju na vodi v Jugoslaviji.

Finžgar Primož

Člani izvršnega odbora gospodarske zbornice za Gorenjsko na seji v Elanu

Nogomet

ELAN BEGUNJE:
ELAN BRNCA 5:1 (3:1)

Pred pikniško vzdušje se je začelo že v Lescah na nogometnem igrišču. Prvi nastop domače ekipe v velikem nogometu je bil uspešen za igralce: Ferjan, Gradinski, Gašperšič, Tonejc N., Gomboc, Praprotnik, Polajnar J., Polajnar M., Kokalj, Dolar, Mandelc, Cerar.

Nasprotno moštvo je poleg bučnega navijanja sodelavk iz Brnce, imeli težavo s sestavo ekipe. Niso imeli svojega golmana, med tekmo prvega polčasa se je še poškodoval Miha Šefic, ki je nastopal za ELAN Brnca.

Prva prijateljska tekma je bila uspešna in upam, da bomo povratno tekmo odigrali že v jeseni!

Cerar Jani

Ob tednu požarne varnosti

V času od 19. do 25. oktobra 1981 je v naši republici Teden varstva pred požarom. Teden varstva pred požarom ima namen, da z vsemi razpoložljivimi ukrepi in akcijami skušamo dati pomen zmanjševanja ogromne gospodarske škode, ki jo za seboj puščajo požari in druge elementarne nesreče. V zadnjem času število požarov in škode zaradi posledice istih že preraščajo v naravne katastrofe. Malomarnost, neupoštevanje predpisov in neodgovornost so glavni vzroki, ki zahtevajo vse večjo gospodarsko škodo. S požari ne uničujemo samo desetletne pridobitve našega gospodarskega razvoja in naravna bogastva, v mnogih primerih so ogrožena tudi človeška življenja.

Nevarnost požara je prisotna povsod in ob vsakem času, zato je naloga vsakega državljanca, da brez premišljenja pristopi v akcijo boja proti zmanjševanju posledic, ki jih za seboj puščajo požari in druge naravne katastrofe. Nič nam ne pomagajo organizirane požarno-varnostne službe in razne gasilske organizacije, če se vsak posameznik ne bo zavedal, da homo uspešni pri zavarovanju pred požari in posledicami istih le tedaj, če bo za požarno varnost skrbel že doma, na svojem delovnem mestu ali drugače povedano, povsod kjer se nahaja.

Osnovna naloga v Tednu varstva pred požarom ni samo v preventivni dejavnosti, ampak tudi pri vzgoji in prosvetljanju slehernega kraja in delavca, da bo dojel pomen požarne varnosti, znal ravnati z razpoložljivimi gasilskimi napravami ter tudi drugače prispeval k uresničitvi uspeha v množični akciji ob Tednu varstva pred požarom, ki ima geslo »Varstvo pred požarom – naša vsakdanja skrb«.

Tudi v naši delovni organizaciji požarno-varnostna služba in gasilci, pripravljajo obsežno akcijo v okviru Tedna varstva pred požarom. Celotni program ima osnovni poudar

rek, kako zmanjšati žarišča nevarnosti požara in kako zainteresirati vse zaposlene, predvsem pa odgovorne osebe, za dosledno upoštevanje požarno varnostnih ukrepov in predpisov.

S stanjem požarne varnosti, ki ga sedaj ugotavljamo v naši delovni organizaciji, vsekakor ne moremo biti zadovoljni. Zavedati se moramo, da spada ELAN v delovne organizacije, ki so v naši občini in tudi v širšem merilu ena izmed najbolj ogroženih.

Osnovne pomanjkljivosti, ki jih že vrsto let ugotavlja požarnovarnostna služba so predvsem v sledečem:

- premajhna odgovornost in zavest delavcev, predvsem pa vodstvenega kadra v proizvodnji, ki se ne zaveda, da so prav oni nosilec vseh akcij za zmanjšanje požarne nevarnosti in tudi prvi odgovorni za izvajanje požarne varnosti na svojem delovnem mestu,

- založeni prehodi in izhodi ter dostopi do požarno-varnostnih naprav,

- prevelike zaloge vnetljivih tekočin na delovnih mestih,

- neredno odstranjevanje vnetljivih in drugih gorljivih odpadkov iz oddelkov in obratov,

- uporaba kuhalnikov v nekaterih oddelkih, čeprav je organizirano kuhanje kave in drugih toplih napitkov v zato določenih kadihnicah itd.

V času Tedna požarne varnosti bo posebna komisija izvršila pregled stanja požarne varnosti v naši delovni organizaciji in na podlagi zapisniško ugotovljenih pomanjkljivosti tudi predlagala ustrezne ukrepe. Zavedati se moramo, da smo kot delovna organizacija nosilec izvajanja požarno-varnostnih ukrepov in predpisov in zato ne smemo pričakovati pomoči in ukrepov s strani inšpekcijskih in drugih organov od zunaj, ampak moramo le sami zagotoviti ustrezno požarno varnost.

Poleg požarno varnostnega pregleda bo IGD ELAN sklical

Eden izmed požarov v Elanu – gasilci v akciji

v okviru Tedna varstva pred požarom svečano sejo upravnega odbora, na kateri bodo sodelovali tudi predstavniki vodstva delovne organizacije, samoupravnih organov in družbenopolitičnih organiza-

cij. Gasilci Elana bodo sodelovali tudi na republiški gasilski vaji, organizirali razna predavanja in se udeležili zaključka občinske proslave ter s tem dali svoj prispevek k pomenu te pomembne akcije. Bojan Zajc

Izenačena Elanova moška štafeta

Gasilsko tekmovanje ELAN: BPT Tržič (4,5 : 4,5)

Pri vlečenju vrvi so zmagali naši gasilci

V nedeljo, 4. oktobra 1981, smo imeli gasilci ELAN in gasilci iz BPT, tokrat že sedmo srečanje po vrsti.

Pomerili smo se v štirih ženskih in petih moških disciplinah.

Ženske so se pomerile v streljanju, metu torbice v krog, štafeti in kegljanju.

Moški pa v streljanju, štafeti, vlečenju vrvi, malem nogometu in kegljanju.

Po ogorčeni borbi za dragocene točke in v želji, da zmaga ena kot druga ekipa, smo se nazadnje razšli z neodločenim izidom. Imeli smo dosti sreče,

da je bil rezultat neodločen, ker nekaj ključnih tekmovalcev ni bilo. Vse tiste, ki pa so prišli na tekmovanje, pa naj pohvalim za njihovo borbenost.

Po končanem tekmovanju smo sprejeli sklep o pobratenju, kajti takih dobrih odnosov na športnem, kakor tudi na strokovnem področju si želimo gasilci ELAN in gasilci BPT.

Nazadnje naj se zahvalim tov. Kolman Bojanu za odlično sojenje pri nogometu.

Slavko Langus

Gasilci na vaji v Elanu

Splošni ljudski odpor in družbena samozaščita

civilna zaščita del
strategije miru,
svobode, napredka

občinsko tekmovanje
gasilskih oddelkov
civilne zaščite

diploma

za sodelovanje na tekmovanju

dosežen
uspehi:

ELAN BEGUNJE

3. mesto

moški do 45

868 točk

občinski stab civilne zaščite radovljic

S to številko našega glasila bomo pričeli redno rubriko pod naslovom SPLOŠNI LJUDSKI ODPOR IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA. V tej in naslednjih številkah glasila bomo predstavili delovanje enot CIVILNE ZAŠČITE.

Za to številko Smučine smo se odločili, da predstavimo naš gasilski oddelek civilne zaščite. Povod je bilo občinsko tekmovanje gasilskih oddelkov civilne zaščite dne 27. 9. 1981 na

Bledu, na katerem je nastopila tudi naša ekipa in zasedla v svoji skupini 3. mesto.

Na kratko pa najprej o delovanju civilne zaščite v naši delovni organizaciji.

Civilna zaščita je kot del sistema ljudske obrambe najširša oblika pripravljanja in udeležbe delavcev v delovni organizaciji ELAN pri zaščiti in reševanju pred naravnimi in drugimi hudimi nesrečami in pred vojnimi akcijami.

Naša uspešna gasilska tekmovalna desetina CZ

Za hitro in učinkovito izvajanje vseh nalog skrbi štab civilne zaščite.

Ukrepi civilne zaščite zajemajo naslednje naloge v zvezi z zaščito in reševanjem prebivalstva in materialnih dobrin:

- zaklanjanje prebivalstva in materialnih dobrin,
- evakuacija,
- preskrba ogroženega in prizadetega prebivalstva,
- zatemnitev,
- maskiranje,
- radiacijska, biološka in kemijska zaščita,
- reševanje iz ruševin in ob poplavih ter gašenje požarov,
- zaščita pred eksplozijami,
- prva medicinska pomoč,
- prva veterinarska pomoč,
- asanacija terena in
- ukrepi za red.

V naši delovni organizaciji pa imamo v skladu z navodilom Sekretariata za ljudsko obrambo skupščine občine Radovljica ustanovljene naslednje oddelke oziroma enote civilne zaščite:

- Štab civilne zaščite,
- ekipa prve medicinske pomoči,
- oddelek za RBK zaščito,
- tehnično reševalni vod,
- splošna ekipa v DSSS in
- ekipa kurirjev.

Delovanje in naloge gasilskega oddelka

Naloge obveznikov gasilskega oddelka so: reševanje ljudi, živine in imovine pred požari tako v mirnem času kot tudi v vojni, preprečevati požare, eksplozije vnetljivih snovi in drugo. Njihova stalna naloga pa je preventiva in poučevanje delavcev za samoobrambo pred požari.

In še o tem, kdo mora služiti v enotah civilne zaščite. V 2. odst. 212. čl. Zakona o ljudski obrambi piše:

»Za delovanje v štabih in enotah civilne zaščite se lahko razporedijo delovni ljudje in občani od dopolnjenega 16. leta do dopolnjenega 60. leta starosti (moški) oziroma do dopolnjenega 55. leta starosti (ženske).

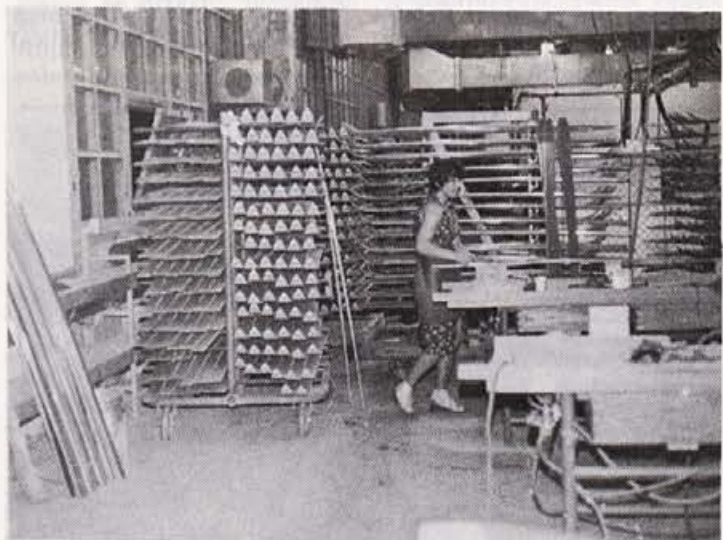
Za imenovanje obveznikov civilne zaščite so pristojni komiteji za LO in DS po TOZD, za imenovanje ekip oziroma enot pa Delavski svet DO.

Na koncu pa še pohvala in čestitke našemu gasilskemu oddelku civilne zaščite, še posebej pa vodji oddelka GREGORIČ Francu, ki je s svojo požrtvovalnostjo veliko pripomogel k takemu uspehu.

V. Z.

Najhitrejši

Kljub stalnim opozorilom so prehodi založeni!

Elanov sindikalni piknik uspel

Vsako leto se v septembru zberemo na sindikalnem pikniku v Krpinu, ki ga imenujemo »Dan Elana«.

Tudi letos smo se dolgo pripravljali nanj. Zaradi slabega vremena smo ga morali celo preložiti. Prav s tem pa smo imeli izredno srečo. Dvanajstega je bil izredno lep in topel dan, tako da je tudi to pripomoglo k tako velikemu številu udeležencev.

Piknik se je sicer pričel popoldan ob 15. uri, vendar so naši predstavniki sprejeli po-

vabljenе goste iz Brnce že dopoldan in jim razkazali Elan, predvsem smučarijo. Z njimi so v Lescah odigrali tudi prijateljsko nogometno srečanje.

Rezultat je bil 5:1 za Elan Begunje.

Naši gasilci pa so sprejeli delegacijo pobratenega gasilskega društva Bukošek že ob dvanajstih na Bledu in jih peljali pred začetkom piknika na kosilo v Ribno, naslednji dan, v nedeljo, pa še v Vintgar in na »Ovčji bal« na Zatrnik.

Predsednik sindikata (v sredi) pred pozdravnim govorom

Tudi sodelavci iz Brnce (Avstrija) so bili na pikniku dobre volje

Sodelavci iz LIK Kočevje, Podpreska, kot gostje na pikniku

Člani pobratenega gasilskega društva Bukošek na Elanovem pikniku

Izbrana vrsta naših domačih kuharjev je dobro poskrbela za prehrano udeležencev piknika

Oboji, tudi tisti iz LIK Kočevja, ki so bili samo na pikniku, so bili izredno zadovoljni.

Sam piknik je bil zelo dobro pripravljen. Pri tem mislimo na samo organizacijo kot postrežbo.

Predsednik sindikata DO tov. Josip Radevič je v kratkem otvoritvenem nagovoru pozdravil najprej goste in domače člane sindikata, njihove sivojce ter upokojuje. Predsednik pobratenega GD Bukošek pa se je pred mikrofonom zahvalil za povabilo in izrazil željo po še tesnejšem sodelovanju ter izročil darilo — pletenko Bizeljčana.

Posebni odbor je pripravil šest družabnih iger, ki so zelo poživile razpoloženje navzočih, ki so glasno bodrili nastopajoče.

Tako je v zadovoljstvo vseh piknik trajal pozno v noč, za dobro razpoloženje in ples pa je poskrbel ansambel »Triglavski kvintet«.

Za zaključek naj zapišem še to, da ves čas ni prišlo do nikakršnih izgrediv, kar potrjuje, da smo prišli na piknik zato, da se medsebojno spoznamemo, pogovorimo in tudi sprostim.

Zelja mnogih je, da bi bilo koristno in prijetno, če bi se med letom večkrat srečali.

K. S.

Obisk delavcev in gasilcev »LESNE« iz Brežic

Ugotovitve ob zaključku letovanja

Konec septembra običajno vsako leto zapremo naše počitniške enote. Pospravimo jih, pregledamo opremo in inventar, odklopimo vodo, plin in elektriko in s tem je letovanje za eno leto konec. Le v Červarju, kjer imamo stanovanja, ki jih je mogoče tudi ogrevati, je mogoče še preživeti konec tedna ali nekaj dni dopusta.

Tudi letos smo v zadnjih dveh tednih meseca septembra obiskali vse naše počitniške enote in jih pripravili na prezimovanje.

Ugotovili smo, da je letos preživelo del svojega dopusta v naših enotah na morju kar 254 družin, kar je največ doslej. Če upoštevamo, da je v poprečju skoraj vsaka družina štiričlanska oz. da so v vsaki enoti letovali po štirje, je preživelo v naših prikolicih, stanovanjih in hišicah, dopust kar čez 1000 oseb. To pa že ni več tako malo.

Res je, da so bile tudi možnosti za letovanje v letošnjem letu največje, saj smo lansko jesen postavili še 5 prikolic v Fažani in letos, tik pred kolektivnim dopustom, še 2 prikolici na Mali Lošinj.

Skupaj imamo na razpolago za letovanje na morju 8 hišic v Selcih, 4 stanovanja v Červarju in 21 prikolic v različnih avtocampih kar je 33 počitniških enot.

V letošnji sezoni smo začeli z letovanjem že po 20. juniju. Takoj niso bile vse enote zasedene, od 1. julija dalje pa je bilo vse polno skoraj do 10. septembra.

Najprej smo začeli in najdalj koristili stanovanja v Červarju. V teh stanovanjih se je zvrstilo kar po 11 izmen v vsakem stanovanju. Zelo iskane in izkoriščene so bile tudi prikolice v Baški in Fažani, kjer je bilo po 10 izmen v vsaki prikolici. V Vrsarju in Selcih je bilo po 9 izmen v prikolicah. Najmanj delavcev pa je letos letovalo v Pakoštanah. Sicer so letos v Pakoštanah lahko delavci letovali po 10 dni, vendar kot izgleda so Pakoštani le daleč in je interes zanje nekoliko padel. V času kolektivnega dopusta je bilo vse zasedeno in še kakšen teden pred in po kolektivnem dopustu, povprečno je bilo po 7 izmen v vsaki prikolici. Na Malem Lošnju, kjer smo postavili prikolice šele tik pred začetkom kolektivnega dopusta, je bilo v vsaki prikolici po 6 izmen.

Žal pa nam IMV iz Novega mesta ni dobavil še preostale 3 prikolice, ki so nam jih v začetku sezone tudi obljubili in od katerih 2 smo imeli namen postaviti v Čateške toplice. Upali smo, vse do sedaj, da bomo vsaj jeseni lahko le poslali še nekaj naših delavcev za nekaj dni v te toplice. Pa žal iz tega ne bo nič, čeprav smo pogodbe za to sklenili še pred kolektivnim dopustom.

Ko sedaj tudi prebiramo vpise v knjige, kamor tisti, ki

letujejo vpisujejo svoje vtise želje in pripombe, ugotavljamo, da so bili večina zadovoljni, nekateri celo navdušeni nad letovanjem v teh naših enotah, nad ureditvijo le teh in tudi nad kraji, kjer so te enote postavljene. Če je bilo naklonjeno še vreme in da niso preveč zatajile sanitarije, skraj ni bilo nezadovoljnih letovalcev.

Teh ugotovitev pa ne moremo povezati z zapiski, ki so tudi v teh knjigah, kot n.pr.: polomil se je stol, razbila se je luč, vrata so pokvarjena, manjkata 2 žlici. Nič drugega, zgolj ta ugotovitev. Kot da se tistega, ki je letoval, to ne tiče, čeprav se je to zgodilo največkrat v njegovi prisotnosti. To ni njegovo, to je skupna last, to pa je nekaj drugega.

Resnici na ljubo je treba povedati, da je nekajkrat tudi tako napisano: razbili smo krožnik in ga nadomestili z drugim, zgubili smo vilice in jih dokupili, popravili smo pokvarjeno črpalko za vodo, zamenjali smo tuš in predlagamo račun. Nekaj je bilo torej le tudi takih, ki so vedeli, kaj morajo storiti, če so napravili škodo in niso čakali, da bi poskodbe popravljali šele na koncu sezone drugi, ampak so sami poskrbeli, da je bilo vse spet v redu. Le žal da večina letovalcev ni bila takšna.

Še več nerednosti in zanikrosti pa smo našli v enotah, ki pa niso nikjer zapisane. Zadnji, ki so letovali, so v predšotorih pustili hladilnike, sedežne garniture in še vedro ali lavor. Hladilniki niso bili v več kot polovica primerih čisti, bili so pretežno zaprti in so zaudarjali. Okna so v večini prikolic pokvarjena, kljub nalepkam na vseh oknih, ki opozarjajo na pravilni način zapiranja. Težko je sprejeti dejstvo, če ima prikolica 4 okna, ki se odpirajo, da so vsa 4 pokvarjena. Okna so ostala tudi v nekaj primerih odprta, tudi tisto na strehi, tako da je teklo v prikolice.

Stanovanja v Červarju so bila spomladi prebeljena. Sedaj po preteku sezone so stene tako mastne in stropi tako popackani, da bo treba veliki dve stanovanji spet beliti.

Ne moremo razumeti, kako da se najprej odločimo za nakup prikolic ali stanovanj, jih lepo opremimo in tako vanje vložimo precejšnja sredstva. V teh enotah radi letujemo, celo

smo navdušeni nad tako obliko letovanja, ki je tudi zelo poceni, ravnamo pa z njimi brezbržno in negospodarno, če ne uničevalsko. Kje je tu občutek, da so to naša skupna sredstva za katera smo se morali vsi pošteno potruditi, da smo jih ustvarili in s katerimi so dolžni ravnati tako, kot če bi bila naša osebna last. Če temu ni tako, je boljše da bi

vložena sredstva porabili v druge namene.

Ko smo kupili prve prikolice in si tako hitro pripravljali možnosti za letovanje, smo računali, da da jih bomo uporabljali vsaj 10 let. Upali pa smo, da bodo ob skrbni negi in uporabi zdržale tudi več. Po tem, kako pa sedaj z njimi ravnamo, izgleda da bo ta doba precej krajša. Zofka Polak

Konstruktor primerja pravilno nastavitve jambora in jader na »Expressu«

Zadnji prijemi pri montaži čolnov T 401

Iz krajevn skupnosti Begunje

Ob 50-letnici Turističnega društva

TD Begunje praznuje 50-letnico svojega obstoja. Da bi zvedeli nekaj več o zgodovini, sedanjem delovanju in načrtih tega društva, smo zaprosili sedanjega predsednika društva mg. Maks Vrečko, naj odgovori na nekaj vprašanj.

50 let je že kar lep jubilej. Lahko poveste, kako se je vse skupaj pravzaprav začelo?

Vrečko: Glavni »krivec«, da je bilo v prijetnem kraju pod Roblekom ustanovljeno turistično društvo, je bil tov. Ivan Avsenik-Jožovc, ki se je leta 1931 lotil izgradnje lastnega bazena. Pogoj, da je bazen sploh lahko gradil, je bila ustanovitev Turističnega društva. Bazen je voda zaradi neustrezne konstrukcije še isto leto odnesla. Turistično društvo pa je ostalo. Turistov je bilo v tistih časih veliko, predvsem Hrvatov in ljubljanske gospode. V Begunjah je bilo zelo težko najti prosto ležišče.

Delovanje društva je za nekaj časa prekinila druga svetovna vojna. Kako je bilo po vojni?

Vrečko: Po vojni je TD prevzelo gostišče v Dragi, ki je bilo med vojno požgano. TD pa ga je ob pomoči širše družbene skupnosti obnovilo, tako da je danes priljubljena točka številnih motoriziranih izletnikov in planincev.

Kot je znano, temu gostišču tudi po vojni ni bilo prizaneseno. Verjetno veste, na kaj mislimo.

Vrečko: Ja, res je. Gostišče je bilo pred leti žrtev velike skale, ki se je privalila s pomočja nad njim in enostavno odnesla vhod v gostišče. Skala je povzročila takratnim članom TD precej sitnosti in stroškov, bila pa je nekaj časa po ponovni otvoritvi gostišča »dobra reklama« za obiskovalce.

In kako je z drugimi turističnimi objekti v Begunjah?

Vrečko: S kakšnim luksurnim objektom se res ne moremo pohvaliti. V preteklosti je bilo precej prijetnih gostiln v Begunjah in po okoliških vaseh, od katerih se jih je le nekaj ohranilo. Danes potrebe številnih prehodnih obiskovalcev (muzej, Draga) delno pokriva kiosk pred staro šolo, zato TD predvideva v bližnji prihodnosti zgraditi nov, večji turistični objekt na istem kraju, ki bo imel urejene sanitarije in del zakritega prostora za obiskovalce.

Če preideva na novejšo obdobje TD, verjetno ne

moremo mimo športno-rekreativnega centra (ŠRC) v Krpinu?

Vrečko: Res je, ŠRC Krpin je v zadnjem času ostal znan tudi zunaj občinskih meja Naj povem, da je bil omenjeni center zgrajen na pobudo in za potrebe kolektiva Elan iz Begunj, TD pa se je vključilo v dograjevanje centra. Odkupilo je zemljišče za prireditveni prostor, na katerem je postavilo pokrit oder za muziko in s tem doseglo, da je center danes zelo primeren za razne družabne prireditve. Najemnina za celoten prostor z vsemi napravami stane prireditelja petsto starih tisočakov, kar vsekakor ni pretirana cena.

Kaj pa obiskovalci ŠRC lahko počno, kadar ni podobnih prireditev?

Vrečko: Center ima oskrbovan majhen gostinski lokal, vzorno urejeno otroško igrišče, ki je znano daleč naokrog, nič manj znana pa ni trim steza. V zimskem času je poskrbljeno tudi za smučarje, saj je v sklopu centra urejeno smučišče, ponaša pa se tudi s tem, da je eno redkih smučišč pri nas, ki je opremljeno z reflektorji za nočno smuko. Posebnost smučišča je tudi snežni top, ki ob primerno nizkih temperaturah omogoča prijetno smuko tudi takrat, ko ni naravne bele opojnosti.

Vemo, da z doseženim nikdar nismo povsem zadovoljni. Kakšni so načrti za naprej?

Vrečko: TD Begunje namerava tudi v bodoče dograjevati ta ŠRC, seveda v okviru finančnih zmognosti. Urediti nameravamo peščeno teniško igrišče in kasneje tudi avtomatsko kegljišče. Vse to pa je, še enkrat poudarjam, odvisno od finančnih sredstev, ki jih ima TD na razpolago.

In od kod vam denar?

Vrečko: Glavni viri finančnih sredstev so najemnina od gostišča v Dragi, izkupiček od prodaje v Krpinu in kiosku ter turistične takse.

Mogoče bi se dotaknila še ene prireditve, ki se je že udomačila v Krpinu, to je Amaterske melodije.

Vrečko: Pričakoval sem to vprašanje. TD Begunje si je že dalj časa prizadevalo, da bi dobilo širšo turistično prireditve, in mislim, da smo s prireditvijo Amaterske melodije zadeli »Žebelj na glavo«. Odziv aktivnih udeležencev je presegal vsa naša pričakovanja in prepričan sem, da glas harmonike v Krpinu še dolgo ne bo utihnil.

Mislite, da se s temi amaterskimi melodijami ne bo zgodilo nekaj podobnega kot se je zgodilo s pustnimi povorkami?

Vrečko: Še vedno vztrajam pri prejšnji izjavi. Pustne povorke smo po nekaj letih res morali opustiti iz čisto preprostega razloga: ni bilo več aktivnih udeležencev povorke, medtem ko z gledalci nismo imeli težav. Na Gorenjskem pač ni tiste tradicije, kot jo imajo na primer Štajerci, kjer so podobne prireditve že dolgo časa brez posebnih težav z maskami. V našem kraju je ohranjena tradicija dobrih harmonikarjev, zato se nam za obstoj te prireditve ni treba bati.

Mogoče bi se ob koncu razgovora dotaknili še novega centra v Begunjah.

Verjetno tudi tu TD ne bo stala ob strani?

Vrečko: Vsekakor ne. TD bo pomagalo rešiti problem, ki je v Begunjah, že dalj časa prisoten. Begunje so praktično brez javnih sanitarij, zato bo TD sofinasirala izgradnjo letih v sklopu tega novega centra.

Bi za zaključek še kaj dodali?

Vrečko: Mogoče to, da bi bil kot predsednik TD zelo vesel, če bi naši krajin tako kot doslej ali pa še bolj skrbeli za urejenost okolja. Saj vemo, da urejeno okolje v veliki meri vpliva na dobro počutje obiskovalcev našega kraja. Na koncu bi še poudaril, da sem izredno zadovoljen z aktivnostjo članov našega odbora in udeležbo na naših sestankih, saj doslej še nismo bili nesklepčni. (Iz »Glasila« bolnice Begunje)

1.													
2.													
3.													
4.													
5.													
6.													
7.													
8.													
9.													
10.													
11.													
12.													

Stopnice

1. pridržana zaloga
  2. učitelj, vzgojitelj
  3. strelni in signalni naboj
  4. srečanje dveh rek
  5. pisemska ovojnica
  6. priimek ital. film. igralca (Gian-Maria)
  7. ime gled. igralca Peera
  8. prebivalci sov. republike
  9. okusen, sočen sadež
  10. oboroženo častno spremstvo
  11. žensko ime
  12. srb. pisatelj in kulturni delavec — Slavko (»Argonavti«, »Na ljubi sledi«)
- Na stopnicah boste dobili besede naslednjega pomena:
- sončni vzhod
  - steklena cev za destilacijo
  - pripomočka za vodenje konjev
  - bera, zbirka (lat.)
  - središče Kolubarskega premogovnega sistema

Popularni sodelavci

MIRAN
GAŠPERŠIČ

Miran je naš servisni delavec in je zaposlen v ELANU od leta 1976 dalje. Vendar je najverjetneje boljše poznani kot smučar, reprezentant Jugoslavije. Smučati je začel že s 6. leti, vendar se je šele s 15. leti vključil v klub SK Jesenice. Čez tri leta pa je prišel v državno reprezentanco, katere član je bil celih 10 let.

Sam pravi, da kot svoj največji uspeh šteje doseženo 11. mesto v slalomu na Svetovnem prvenstvu 1974. leta v St. Moritzu. Je tudi hitrostni sorkorder Jugoslavije z leta 1970 s Plateau Rossa (Ita.) s 178,660 km/h. Točke je dosegel v Evropskem pokalu, bil na Balkanskem prvenstvu 1976. leta drugi v slalomu, 3. v veleslalomu; državni prvak je bil v VSL 1971. leta, 1972 v SL in 1973 v smuku. Udeležil se je tudi Olimpijskih iger v Innsbrucku 1976. leta skupaj s Križajem in Kuraltom. Za svoj prispevek na področju smučanja je dobil Bloudkovo plaketo.

Po končani tekmovalni dobi se je zaposlil v ELANU. V prvi sezoni je bil servisier A-representance YU, v drugi je servisiral pri ženski reprezentanci, vse naslednje sezone pa je pripravljajal smučič spet A-representanci YU-moški.

Poleti pripravljaja smučič za tekmovalce v prototipni delavnici, pozimi pa je vedno na terenu – tam, kjer so tekme za Svetovni pokal (in ostale).

Miran je kot tekmovalec vedno vozil ELAN smučič, vendar je bilo večasih s pravo smučič drugače, kajti vsak tekmovalec si jih je moral pripravljati sam, kot se je pač znašel (tudi v hotelskih sobah – ker ni bilo mize, je bilo smučič možno nasloniti edinole na stene), tudi v času počitka. Čim pa je ELAN začel s servisom, so se pogoji za pripravo smučič spremenili – izboljšali. Začeli so se kazati tudi

boljši rezultati tekmovalcev in stalno sodelovanje z reprezentanco Jugoslavije je privedlo do premikov tudi v razvoju smučič.

Delovni dan servisierja ni dolg 8 ur kot v tovarni, pač pa mnogokrat daljši. Zgodi se, da je treba prevoziti velike razdalje iz kraja v kraj v zelo kratkem času, tudi ponoči in potem je treba pripraviti smučič za novo tekmo v vseh mogočih in nemogočih prostorih in pri različnih temperaturah. Vendar Miran pravi, da svoje delo opravlja z veseljem, kljub temu, da je veliko od doma. Lani je na primer bil »na terenu« kar 157 delovnih dni. Poleg tega pa se je treba zavedati odgovornosti pri prevozu tekmovalcev, obenem pa servisier zastopa tudi firmo, državo, reprezentanco.

Njegov delovni dan na tekmah Svetovnega pokala se začne ob 6. uri zjutraj. Že večer pred tem pripravi smučič (1 par smučič zahteva tudi po 1 uro dela), in ko zjutraj trener ugotovi temperaturo snega, se družno odločita o mazanju smučič. Za tem se smučič prepeljejo do tekmovališča, kjer jih tekmovalci kakšnih 15 min. pred tekmo preizkušajo in s tem preverijo pravilnost priprave (morebitni odzvem robnikov). Vendar pa Miran sam pozna specifične zahteve tekmovalcev in vremenskih pogojev, tako da ta »operacija« pred tekmo velikokrat odpade, ali pa je izvedena v manjši meri. Že med prvim tekom (ko prevozijo progo prvi trije Jugoslovani), vzame smučič in jih pripravi za drugi tek. Pomočnik kasneje po prvem teku pripelje še smučič ostalih članov reprezentance in se smučič kompletno pripravijo za drugi tek. Servisier je ves čas tekmovanja v stiku s trenerjem (po walkie-talkie), kateri mu sporoča temperaturo snega in druge okoliščine (spremembe

temperature...). Po tekmovanju je treba smučič pospraviti in se napotiti na naslednjo tekmo.

Vsekakor je delo servisierja zanimivo, spoznati je mogoče mnogo sveta, navezati stike z ljudmi iz raznih dežel, vendar pa delo servisierja še zdaleč ni tako

prijetno, kot je videti vzdružje na tekmi za Svetovni pokal pred televizorjem – doma, v prijetno toplem prostoru.

Za konec želimo »Gašperju« še veliko delovnih uspehov in sodelovanja z reprezentanco.

Tone Stare

Najboljša fotografija z dopusta

Uredniški odbor je podaljšal razpis za najboljšo fotografijo z dopusta.

Prejeli smo še dve, skupno torej tri. To sicer ni veliko, vendar daje vzpodbudo za naslednje leto.

Uredniški odbor jih bo ocenil in o tem poročal v naslednjih številki. (op. ur.)

Stiska

Zaton